

MALI RISTA Put od sjaja do blata uglednog pirotskog trgovca

Hrista Jovanović, poznatiji još pod imenom Čučuk Rista ili Mali Rista, u svoje vreme je bio ugledni trgovac u Pirotu a i širom Otomanske imperije. Dok je živeo u selu Zavoj, Mali Rista se nije bavio trgovinom, već je time počeo da se bavi nakon nastanjivanja u Pirotu, al veoma se brzo snašao u toj branši i brzo je napredovao. Na osnovu njegove snalažljivosti u poslu, od 1840. godine, na predlog pirotskih čorbadžija a i samih Turaka, počeo je da radi kao kalauz ili drugim rečima da ubire porez u stoci i maslu za Vidinskog pašu.

Radio je neko vreme i za potrebe Usein paše, na prostorima pirotskog okruga, dok se nakon toga osamostaljuje. U to vreme, radio je veoma krupne trgovačke poslove i tako stekao zavidno bogatstvo. Na osnovu trgovačkih pregovora i poslovanja, putovao je u Niš, Leskovac i isto tako u Vidin, Sofiju i Carigrad. Dobija 1845. godine dozvolu da može izgraditi kuću a 1848. godine kada je izgradjena, kuća je bila poznata pod imenom Konak Malog Riste, a kasnije poznatija kao stara kuća.

Međutim, zbog alavosti, biva prognan od strane Sadrezam paše 1860.-e godine, jer je turskoj vojsci prodavao više puta jedno te isto maslo. Tada, sa prognanstvom, završava se Gazda Ristina trgovačka karijera a i životna priča.

Kuća porodice Hristić, današnji Muzej Ponišavlja, jedan je od najvrednijih spomenika starovaroške arhitekture u ovom delu Srbije i spomenik kulture od izuzetnog značaja. U odajama pirotskog Muzeja nalazi se dosta originalnog nameštaja, lustera, kovčega i ćilima koji su stari i više od sto godina, a koji svedoče o jednom vremenu i čoveku koji je prepoznatljivi simbol istorije ovog kraja.

